

የዜጎች

መደራረክ

ቅፅ 2 ቁጥር 64 ሀዳር 16 ቀን 2013ዓ.ም

በኢ.ኤ.ማ ህዝብ ግንኙነት የሚዘጋጅ

<< አብዛኛው የጉሳይ ሕዝብ ነሐረት ጋር ሆኖና ጃርባ ነው >> ተክኔ በቀክ

ቆይታ

<< አብዛኛው የትግራይ ሕዝብ ከሕወሓት ጋር ሆኖና ጀርባ ነው >> ተክኤ በቀክ

የዛሬው «የቆይታ» አምድ እንግዳችን ተክኤ በቀለ ናቸው። ተክኤ በቀለ በተቃውሞ ጎራ ፖለቲካ ውስጥ ዘለግ ያለ ዓመታት ያስቆጠሩ ፖለቲከኛ ናቸው። ከዚህ ቀደም የኢ.ዲ.ፓ የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባልና የትግራይ ተወካይ ነበሩ። በቀድሞ አንድነት ለፍትህና ለዴሞክራሲ ፓርቲም ተቀዳሚ ምክትል ፕሬዝዳንት ሆነው ሰርተዋል። በአሁኑ ወቅትም የኢ.ዲ.ፓ ብሔራዊ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባል ናቸው። ሕወሓት ጥቅምት 24 ቀን 2013 ዓ.ም ሌሊት በሀገር መከላከያ ሠራዊት ላይ የፈጸመውን አሳፋሪ ጥቃት በማስመልከት በትግራይ ክልል ስላለው ወቅታዊ ሁኔታ አነጋግረናቸዋል። ቆይታችንን እንድታነቡት እንጋብዛለን። መልካም ንባብ!

ሕወሓት በሰሜን ዕዝ ላይ የወሰደውን እርምጃ ተከትሎ የፌዴራል መንግሥት ሕግ የማስከበር ሥራ እየሰራ እንዳለ ገልጿል። በዚህ መልኩ ሕወሓት ግጭት ታስኳለች ብለው አሰበው ያውቃሉ?

ሕወሓት ሰጥቶ የመቀበል ባህሪ ስለሌለው ያለፈው ታሪኩም ያንን ስለማይፈቅድለት ችግሩ በድርድር ይፈታል ብለን ባናምንም፤ እንደ ፓርቲም እንደ ግለሰብም ወደዚህ ችግር እንዳይገባ፤ ችግሮች በድርድር እንዲፈቱ በተደጋጋሚ ስንወተውት ነበር። ሕወሓት ግጭት ሊጀምር እንደሚችል፤ እርግጠኛ ብንሆንም በዚህ መንገድ ይጀምረዋል የሚል ግምት ግን አልነበረኝም።

ግጭት ያመጡት እነሱ (ሕወሓቶች) ናቸው ብዬ አስባለሁ። ከዛ ግጭት በኋላ የኢትዮጵያ ሕዝብ ከትግራይ ሕዝብ ጎን ነው የተሰለፈው፤ ህይወቱንም ለመስጠት ወደ ሰሜን ተጉዟል። በዛ ጥንስስ የሰሜን ዕዝ ተመሠረተ። ሰሜን ዕዝ ከሕዝብ ፍቅር ተነስቶ የተመሠረተ ነው። የትግራይ ሕዝብ ለሰሜን እዝ ያልከፈለው መስዋዕትነት የለም። ከዛም በተጨማሪ ለ20 ዓመት ከሕዝቡ ጋር ማሳበራዊ መስተጋብር ፈጥሯል።

«ሕወሓትና የትግራይ ሕዝብ አንድ ናቸው» በሌላ በኩል ደግሞ «አይደሉም!» የሚሉ ብዙ ሰዎች አሉ። እርስዎ በትግራይ ስለነበሩ የትግራይ ሕዝብን ሥነ ልቦና በተሻለ ስለሚረዱ በዚህ ላይ ያሉትን አስተያየት ቢያጋናን?

የትግራይ ሕዝብን እና ሕወሓትን አንድ የማድረግ የረጅም ጊዜ ፕሮፖጋንዳ ስለተሰራ የሁለቱ ግንኙነት አንድ ሊመስለን ይችላል። ሕወሓት አንድ ሚሊዮን አባላት፤ 300,000 ልዩ ኃይልና ሚሊሻ አሉኝ ይላል። ግዙፍ የሆነ ትእምትን (ኤፌርትን) የሚያክል ኢኮኖሚ አለው። በርካታ ሠራተኞች በዛ ሥር ናቸው። ይህን ሁሉ ስታየው እስከ ቤት ድረስ ሕወሓት ሊገባ ይችላል። ሚዲያ፣ ገንዘብ፣ መዋቅሩን በመጠቀም ሕወሓት ሙሉ ለሙሉ የትግራይን ሕዝብ ይዞታል ብሎ ቢያስብ ተሳታፊ ልትለው አትችልም። እውነታው ግን ያ አይደለም። አብዛኛው የትግራይ ሕዝብ ከሕወሓት ጋር ሆኖና ጀርባ ነው። በትግራይ ሕዝብ ላይም በተደጋጋሚ ጊዜ ከህደት ፈጽሟል። ሕገ መንግሥቱ ሲጸድቅ ከትግራይ ሕዝብ ፍላጎት ውጪ ነው የጸደቀው። ከትግራይ ሕዝብ ጋርም ያኔ ነው መራራቅ የጀመረው። የኢትዮ ኤርትራ ጦርነት ሲጀመርና ሁለቱ ሕዝቦች ሲቆራረጡ ሕዝቡ የሕወሓት ስህተት መሆኑን አውቋል። ሕገ መንግሥቱ ሲጸድቅ፤ ከኢትዮ ኤርትራ ጋር ጦርነት ሲገባ ሕዝቡና ሕወሓት ሆድና

► ጀርባ ሆኗል። በትግራይ ምድር ብቻ ሳይሆን በሌሎችም የሀገሪቱ ክፍሎች ላለፉት 27 ዓመታት የፓርቲና የመንግሥት መዋቅር አንድ ነው የነበረው። ይህን ካስተዋልን የትግራይ ሕዝብና ሕወሓት አንድ አይደሉም ማለት እንችላለን።

ሕገ መንግሥቱን በማርቀቅ ሂደቱ ላይ የትግራይ ሕዝብ ፍላጎት ምን ነበር?

ሕገ መንግሥቱ ከመፅደቁ በፊት በተደረገው ውይይት ላይ በወጣትነት እድሜዬ ተሳትፎበታለሁ። የትግራይ ሕዝብ «መሬት የእኛ የግላችን ይሁን!» የሚል መከራከሪያ አቅርቦ ነበር። ሌላኛው ሲያነሳው የነበረው ጥያቄም «ልጆቻችን አዲስ አበባ ሄደው ያስተዳድራሉ ወይስ አያስተዳድሩም?» የሚል ነበር። ልጆቻችን ሀገር የሚያስተዳድሩ ከሆነ አማርኛ ነው መማር ያለባቸው፤ አማርኛ የሥራ ቋንቋ መሆን አለበት እያለ ሕዝብ ሲከራከር ሰምቻለሁ። ሕወሃት ግን በሱብስባ 78 ቀናትን ከፈጀ በኋላ፤ ሰውን አደንዝዞ፤ ተሰላችቶ እንዲሄድ በማድረግ የራሱን ሃሳብ አፅድቆ ነው የሄደው፤ ይህንን በአይኔ አይቻለሁ።

የሕዝብ እንደራሴዎችም ቢፓርላማ ውስጥ አልነበሩም። ቢፓርላማ የነበሩት ሕወሓት ራሱ መርጦ ያመጣቸው ሰዎች እንጂ ሕዝብ የወከላቸው አልነበሩም። የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት በማን እንደሚወረር እናውቃለን።

የትግራይ ክልል ርዕሰ መስተዳድር ዶ/ር ደብረ ፅዮን ቢሆኑም በተደጋጋሚ ከንግግራቸው እንደምንሰማው ከተግባራቸው እንደምንረዳው ጫና ያለባቸው ይመስላል። በእርስዎ ግምት ክልሉን ማን ነው እየመራው ያለው?

ብዙዎች የሕወሓት ሰዎች እንደሚጽፉትና እንደሚናገሩት እንዲሁም የድርጅቱን ባህሪን ስናጤነው ከምስረታው ጀምሮ ከጀርባው ሌላ ኃይል አለ። እነዚህ ኃይሎች ከፓርቲው አመራሮች ጋር በጋብቻ፤ በአምቻ እና በጥቅም የተሳሰሩ ናቸው። በሕወሓት የሚወሰኑትና የሚተገበሩት ከመጋረጃ ጀርባ ነው። ከፓርቲው ጀርባ ከተባላለና ከተወሰነ በኋላ ነው ለውሳኔ ወደ ፓርቲው የሚቀርበው። በርካታ ጉዳዮችንም ከጀርባ ነው የሚጨርሱት። በአመራር ደረጃም ቢሆን ጥቂት ሰዎች ነው ተነጋግረው ውሳኔ የሚያሳልፉት። ለአብነት

ያህል የኢትዮ ኤርትራ ጉዳይ ብንመለከት ቁጥራቸው ከአምስት ግፋ ቢል ከስድስት የማይበልጡ የፖለቲካ ቢሮ አባላት ናቸው መጀመሪያ ሲነጋገሩበት የነበረው። ማዕከላዊ ኮሚቴው ሳይሰማ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ብቻ ነው ሲነጋገርበት የነበረው። ውይይቱ ኢሕአዴግን አላካተተም ነበር። የኢሕአዴግ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴም ከሕዝቡ እኩል ነው የሰማው። ሕወሓቶች፤ ኢሕአዴግ ላይ የሚሰሩትን ሥራ ሕወሓቶች ላይ ደግሞ በጀርባ የሚሰሩ ጥቂት ቡድኖች አሉ። በቤተሰብ የማሳመን ሥራ ከተሰራ፤ ወጣቶች ከተነሳሱ በኋላ ነው ለትግራይ ምክር ቤት ጉዳዩም የቀረበው። ይህ የቆየ የድርጅቱ ባህሪ ነው። ከለውጡ በኋላ አኩሪው የሄዱ ጀነራሎች፤ የደገንነት ሰዎችና የደለቡ ነጋዴዎች ናቸው የትግራይ ሕዝብ እጣ ፋንታ ምን መሆን አለበት? እያሉ ሲነጋገሩና ተፅዕኖ ሲፈጥሩ የነበሩት

አንዳንድ ሰዎች የፌዴራል መንግሥት የሚወሰደውን እርምጃ በመቃወም አውቀውም ይሁን ሳያውቁ ለሕወሓት ስልታዊ ድጋፍ እየሰጡ ይገኛል። ከምን የመነጨ ነው?

አንዳንድ ሰዎች ሳይሆኑ አመለካከቶች ናቸው። ሁላችንም አንድ ዘር ነን። ቢያንስ ጥቁር አፍሪካውያን ነን። እነዚህ ሰዎች ከበረሃ ጀምሮ ሲመጡ «አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ» የምትል ሽፋን አለቻቸው። አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ የሚባል አስተሳሰብ በተግባር ያለ አይመስለኝም። አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ የሚባል አስተሳሰብ ቢኖር ኖሮ ብልፅግና በቀላሉ ሊፈጠር አይችልም። አብዮታዊነት ማለት ደግሞ ዓለም አቀፋዊነት ነው። የኩባ አብዮት እና የቻይና አብዮት ይደጋገፉ ነበር። ይህ መደጋገፍ የአብዮታውያን መለኪያ ነው። እኛ ሀገር ውስጥ ሽፋን ናት። የእኛ ሀገሩ አብዮት ሕወሓት የቆመበት በቋንቋ ላይ የተመሠረተ በዘር ላይ የተመሠረተ ልዩነትን መፍጠር ነው። ስለዚህ ይህ ፍላጎት ያላቸው የሕወሓት ሰዎች ብቻ አይደሉም። በአመለካከት ደረጃ ከየብሔረሰቡ መጣን የሚሉ እና ሕወሓትን መቃወም ቢፈልጉ እንኳን በዚህ መሠረት ላይ መቆም ይፈልጋሉ። በቋንቋ ላይ ልዩነቱን ፈጥሮ በዛ ላይ ገዢ መደብ ፈጥሮ ብሔረሰባቸው ማስተዳደር የሚፈልጉ ኃይሎች አሉ። እነዚህ ኃይሎች አንዳንዶቹ አውቀውት አንዳንዶቹ ሳያውቁት የሚያደርጉት ያን መሠረት ለማስቀጠል ነው።

አድራሻ
ስልክ
+251118592950

ኢ.ሜይል
ethzema@gmail.com

ትዊተር
www.twitter.com/ethzema

ፌስቡክ
www.facebook.com/ethzema

የኢትዮጵያ ዜጎች ለማሳበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ)

ሀዳር 16 ቀን 2013 ዓ.ም አዲስ አበባ

በዚህ የቴክኖሎጂ ዘመን ወጣቱ የሚፈልገው የራሱን ፍላጎት ማሳካት ነው። ወጣቱ ሀገሩ የምትጠበቅበትን ሰጥቶ እሱም የሚፈልገውን ማግኘት ነው የሚፈልገው። ከዓለም ጋር ነው ውድድሩ። ይህን የወጣቱን አመለካከት መምታት ይፈልጋሉ። ይህ መርዝ መነቀሱ አይቀርም። ይህ አስተሳሰብ ከተነቀለ ሕወሐትም ሆነ አንዳንድ ደጋፊዎቹ ህልውና የለንም ብለው ስለሚያስቡ ወደ ሥልጣን ለመምጣት ደግሞ ተወዳዳሪነትም ስለሚጠይቅ በቀላሉ እዚህ ውስጥ አንገባም ብለው ስለሚያስቡ፤ አውቀውም ይሁን ሳያውቁ የሚያደርጉት ድጋፍ ነው።

በፊት ከምናውቃቸው ውጪ ሌሎች የትግራይ ተወላጆች ስለ ሕወሐት ከፋት እና ጨቋኝነት ወጥተው በአደባባይ ሲናገሩ አይሰማም ምክንያቱ ምንድን ነው?

ሕወሐት የተለየ ሃሳብ የሚያራምዱ ሰዎችን በከፍተኛ ሁኔታ መታቸዋለች። ፡ በደርግም፣ በኢህአፓም፣ በኢ.ዲ.ዩም፣ በመኢሶንም... የነበሩ ኃይሎች በጣም ተመተዋል። እነዚህ እኮ ከእነሱ በላይ የነበረ ፓርቲን «አብረን እንስራ እንደራደር» ብለው እነዛም ፍቃደኞች ሆነው ተሃድሶ አድርገው አብረው ሲበሉ ሲጠጡ አምሸተው በሌሊት 9 ሰዓት እነዛን ረሽነው ሰፊውን የታጠቀው ወታደር፡- «ስትፈልግ ወደ ሱዳን፣ ብትፈልግ ሕወሐትን መቀላቀል፣ ብትፈልጉ ለደርግ እጃችሁን መስጠት ትችላላችሁ» ብለው የበተኑ ሰዎች ናቸው። ስለዚህ የትግራይ ምሁር ከፍተኛ ቅጣት ተቀጥቷል። በተለይ በዲያስፖራ በኩል ያሉት ዝም በማለታቸው በሚደርሰው በደል እና ጥፋት ከተወቃሽነት አያመልጡም። የእነሱ ዝምታ የትግራይን ሕዝብ ለዚህ አብቅቶታል ብዬ አስባለሁ።

መንግሥት «በሕወሐት ውስጥ የሚገኝ ቡድን» እያለ መግለጽ ጀምሯል። ይህ ንግግር አንድምታው ምንድን ነው? ሕወሐትን መንግሥት በሽብርተኝነት ያልፈረጀበት ምክንያትስ ምን ሊሆን ይችላል?

ሕወሐት ወደ አንድ ሚሊዮን አባላት ያሉት ፓርቲ ነው። አሁን የሚፈለጉት 96 የሚሆኑ አመራሮቹ ናቸው። እነዚህ ሰዎች ነጥሎ ተጠያቂ ለማድረግ የሚደረገው ጥረት ተገቢ ነው ብዬ አምናለሁ። በትግራይ ውስጥ የሕወሐት አስተሳሰብ መነቀል አለበት። ይህን አስተሳሰብ ለመንቀል በርካታ ሰዎችን አስረህ፣ ከሥራ አፈናቅለህ የሚሆን አይመስለኝም። መንግሥትም ሽኩሜን ማቃለሉ ተገቢ ነው ብዬ አምናለሁ።

በግሌ ምርጫ ቦርድ ምን እያደረገ እንዳለና ምን እየሰራ እንደሆነ ግራ ይገባኛል። ሕወሐት ከፌዴራል መንግሥት ውጪ የራሱን አወቃቀር ፈጥሮ ከሕገ መንግሥታዊ አካሄድ ውጪ በሆነ መልኩ ምርጫ አካሄዷል። በዚህ ድርጊቱ ከፖለቲካ ተሳትፎ መታገድ አለበት ብዬ አስባለሁ። ይህን ማድረግ ያለበት ምርጫ ቦርድ ነው ብዬ አምናለሁ። የሕወሐት የፖለቲካ ተሳትፎ መታገድ አለበት ። የፖለቲካ ድርጅቶችን አሸባሪ ማለትን ግን በፊት ስናወግዘው የነበረ ነው። ኢትዮጵያ የሽብር ስጋት ይኖርባታል። ኢትዮጵያን ማሸበር የሚፈልጉ ሰዎች ይኖራሉ። ግን በሽብርተኝነት ፈርጀህ ፓርቲዎችን ማስቆም ጉዳት አለው። ከታች ጀምሮ አንድ የቀበሌም ይሁን የወረዳ አመራር ሽብርተኛ እያለ ሰዎችን የማሰቃየት ሁኔታ ሊኖር ይችላል። ሕወሐት አሸባሪ ቢባል በአካባቢው ተወላጆች ከፍተኛ ጉዳት ይደርሳል። እንዲታገድ እንጂ ድርጅቱ እንዲፈረጅ ፍላጎቱ የለኝም።

ሕወሐቶች ከራያና ከአላማጣ እስር ቤት የወሰዱቸው እንዲሁም ማረከናቸው ያሏቸው ሰዎች በህይወት ባይገኙ በአመራሮቹ ላይ ምን አይነት እርምጃ ሊወሰድ ይገባል?

በዚህ አጥፊ ስርዓት የሚሞቱም የሚያዙም አመራሮች ይኖራሉ። በሕግና በታሪክ ፊት ግን ተጠያቂዎች ይሆናሉ። ፡ ራያ ላይ የተወሰዱት እስር ሺ ብቻ አይደለም። የራያ ሕዝብ በአስተሳሰቡም ሲለቀም ነው የነበረው። ወልቃይቶች በከፍተኛ ደረጃ ለርስታቸው ሲገደሉ ነው የኖሩት። ቁጥራቸው በእጅጉ ተመናግዷል። ፡ ሲያፍኗቸው፣ ሲያሳስድዷቸውና ሲያስገድሏቸው ነው የነበረው። ሕወሐት ሥነ ምግባር የለለው ድርጅት ነው። አሁን ይዘዋቸው የሄዱት እንደራደርባቸዋለን ብለው ያስቧቸውን ወጣቶች ይሆናል። መንግሥት ከፍተኛ ጥንቃቄ እንደሚያደርግ ተስፋ አደርጋለሁ። መቀሌ አካባቢ አጥፊ ስርዓት የተለየ መሆን አለበት። ይዟቸው የሄዱቸውን እስረኞች ምን ሊያደርጋቸው ነው የሚለውን ለወደፊት የምናየው ጉዳይ ነው።

መከላከያ ሠራዊት እየወሰደው ያለው ሕግ የማስከበር እርምጃ በቶሎ እንዲጠናቀቅ ምን ሊደረግ ይገባል?

መንግሥት ይህን አጥፊ ስርዓት ይኖርበታል። ማኅበራዊ ቀውስ ጨምሮ የተለያዩ ችግሮች ይፈጠሩበታል። ነጻ የሆኑ አካባቢዎች ላይ ቶሎ አደረጃጀት መፍጠር

ይጠበቅበታል። ዓለም አቀፋዊም ሆነ ሀገራዊ የበጎ አድራጎት ተቋማት ቶሎ ገብተው ማኅበራዊ ቀውስ እንዳይከሰት መሥራት አለባቸው። የፖለቲካ ሥራ መሰራት መቻል አለበት። የትግራይ ሕዝብ ለአደረጃጀት አዲስ አይደለም። መልሶ ራሱን በራሱ ማስተዳደር ችሎ ለረዥም ጊዜ የኖረ ሕዝብ ነው። የፈረሰውን አደረጃጀት በአፋጣኝ አዲስ አደረጃጀት በመፍጠር ማደራጀት ይጠበቅበታል። የሚከፈለው ዋጋ ተከፍሎ አጥፊ ስርዓት የተሳካና በአጭር ጊዜ የሚጠናቀቅ መሆን አለበት።

በወልቃይት እና በራያ ላይ ያለው ጉዳይ ቀጣይ የውጥረት አቅጣጫ እንዳይሆን ሥጋት አለ። መንግሥት ሊያደርገው የሚገባው ነገር ምንድን ነው?

አሁን ለጊዜው ሕግ የማስከበር ሥራ ነው እየተሰራ ያለው። የሕወሐት አመራር ወንጀለኛ ነው። የሕወሐት አስተሳሰብ የኢትዮጵያ በሽታ ነው። እሱን አስተሳሰብ ለመንቀል አጥፊ ስርዓት የመጀመሪያ ግቡ መሆን ያለበት ሕወሐትን በመንቀል ላይ ነው። እነዚህ አካባቢዎች በሕወሐት በተያዙበት ጊዜ ከፍተኛ ሰቆቃ ተፈፅሟል። በተለይ ወልቃይቶች በቁጥር እንዲመናጡ ተደርጓል። አሁንም በቡድኖች መካከል ጉዳት እንዳይከተል ከፌዴራል መንግሥቱ ልዩ ጥበቃ ለእነዚህ ያስፈልጋል። ከዛ በተረፈ ግን የትግራይና የአማራ ሕዝብ ነጻ መሆንና መወሰን ከቻለ እንኳን ይህን ሌላ ትልቅ ችግር መፍታት ይችላል። ስለዚህ ሰከን ብሎ ሕዝቡ የሚነጋገርበትን የሀገር ሽማግሌዎች የሚወያዩበትን መድረክ መፍጠር ያስፈልጋል ።

የሰሜን ሰው ርስቱን እንዲሁም እያንዳንዱ ቀበሌ የማን እንደሆነ ለይቶ ያውቃል። ችግሩ እንዳይፈታ ሕወሐት አድርጓል። መንግሥት እነዚህን ሕዝቦች መጠበቅ አለበት። ትናንት ወልቃይቶችን ሲያሳድዳቸው ነበር። አሁን ደግሞ ሌላውን ማሳደድ እንዳይኖር በዜጎች መካከል ግጭት እንዳይኖር ጥበቃ መደረግ አለበት። የሕወሐትን ሚና እተካለሁ የሚል ቡድን ከመጣ ደግሞ ጸረ ሰላም ነው ሊሆን የሚችለው።

ሕግ የማስከበር ሥራ ሲጠናቀቅ ምን አይነት ሥራዎች ሊሰሩ ይገባል?

ሕዝቡ መድኃኒት አጥቷል

። የሚበላውም አጥቷል። ትግራይ ውስጥ በምግብ ዋስትና የሚኖር አንድ ሚሊዮን ገደማ ሕዝብ አለ። በርካታ ሕዝብም የዕለት ሥራ እየሰራ የዕለት ጉርሱን የሚሸፍን ነው ። ሕዝቡ ስቃይ ላይ ነው ያለው፤ እንደ ቀይ መስቀል አይነት ተቋማት የዕለት ጉርሱ ይዘው መቅረብ አለባቸው። ከዛ ቀጥሎ ግን ነጻ የሆኑ አካባቢዎች ላይ ቶሎ ቶሎ መንግሥታዊ መዋቅር መደራጀት አለበት። ፡ መንግሥት እንደሚለው የወረዳና የቀበሌ አመራሮች ባሉበት ይቀጥላሉ የሚለውን አልቀበልም። ሕዝቡ እንደ አዲስ ማደራጀት ይችላል። የሚደራጃው አደረጃጀት ገለልተኛ የሆነ አደረጃጀት መሆን አለበት። ሕወሐትን የሚተካ የአንድ ቡድን አመለካከት ሳይሆን የትግራይ ሕዝብ ለቀጣዩ ምርጫ የሚያዘጋጅ የዴሞክራሲ ሥርዓትን የሚጥል መሆን አለበት። መከራ የደረሰበት አካባቢ ስለሆነ ከሌላው በተለየ መልኩ አርአያ የሚሆን አስተሳሰብ መጠቀም መቻል አለበት።

አሁን ከሚታየውና ከሚሰማው አንጻር የትግራይን ክልል በቀጣይ ሀገር አቀፍ ምርጫ ማሳተፍ የሚችልበት ሁኔታ ይኖራል?

የትግራይ ሕዝብ ብዙ መከራ ያሳለፈ ሕዝብ ነው። ከፍተኛ ተጋድሎ ሲያደርግ የኖረ ሕዝብ ነው። ፈውዳሎች እንበላቸው እንጂ አባቶቻችንን ሀገር አስተዳደር ሲያስተምሩት የኖረ ሕዝብ ነው። መደራጀትን ባህሉ አድርጎ የኖረ ሕዝብ ነው። አሁንም ራሱን አደራጅቶ የመውጣት እድል ይኖረዋል። ብዙ ጊዜም አይፈጅበትም። የኢትዮጵያ ሕዝብና መንግሥትም ባለቸው አቅም የትግራይን ሕዝብ ያግዙታል ብዬ አስባለሁ። የኢትዮጵያ ሕዝብ ጠላታችን ሕወሐት ነው ብሎ ያስባል። ፡ እሱ ከጠፋ በቁጭት ከጎኑ ይሰለፋል። ይህንንም ፈተና ያልፈዋል።

ኢዜማ፣ የፌዴራል መንግሥት እየወሰደ ለሚገኘው ሕግ የማስከበር እርምጃ ድጋፉን ገልጿል። በቀጣይ ሕዝቡን ከማረጋጋት አንጻር እና ወደ ቀድሞ ህይወቱ እንዲመለስ ለማድረግ ምን ሊሰራ አቅዷል?

ኢዜማ መልሶ ማቋቋሙን የሚደግፈው ነው። ፡ ጊዜያዊ አስተዳዳሪዎች የሚባሉት ለፖለቲካ ፓርቲዎች ጥሪ አስተላልፈዋል። ኢዜማም ይህን ጥሪ ተቀብሎታል። እዛ ውስጥ የሚሰሩ ሰዎችን መድቧል። አብዛኛው የትግራይ ተወላጆችና የሌሎችም አካባቢ ተወላጆች ላይ ተሳትፎ እንዲያደርጉ ንቁ ተሳትፎ እያደረገ ነው። እንደ ፓርቲ በሰብዓዊ እና በማኅበራዊ

ጉዳዮችም ላይ ይሰራል። በፖለቲካም ንቁ ተሳታፊ በመሆን ፓርቲዎችን በማገዝና ተባብሮ በመሥራት በአጭር ጊዜ ውስጥ የትግራይ ሕዝብ ችግር እንዲፈታ ንቁ ተሳታፊ ይሆናል።

በስተመጨረሻ ማስተላለፍ የሚፈልጉት መልዕክት ካለ እድሉን ልስጥዎትና ቃለምልልዳችንን እንቋጧው።

መልዕክቴን በትግርኛ ቋንቋ ነው ማስተላለፍ የምፈልገው።

ይቻላል።

እቲ ለለናሉ እዋን ናሕጊ ምኽባርን ምሕላው ልላላውነትን እዩ። መርዚ ልሽነ ዘርአውነትን ቁሽታዊነትን ነቂሊና እንቀብረሉ እዋን እዩ። በዚ ዘመቻ እዚ ኢጋንንቲ ዝኾኑ መራሕቲ ህወሓት ጥራኽ ለይኾነስ እሶም ብአምሳሎም ልፈጠርዎም ካልሉት ኢጋንንቲ ፍጥረታት ብለዎም አቕሚ ኩሉ ምንቅስቃሶም አይተርፍን። ንዕዘቦ ለለና ጉዳይ ኮይኑ አሎ። እዚ መርዚ እዚ ኣብ ትግራይ ይኹን ኣብ መላእ ሃገርና ከንቀል አለዎ። ስለ ልሽነ ድማ መላእ ህዝብና ፣ ናይ ምግባረ ሰናይ ውዳባታት ፣ ሚድያታት ሃገርና ፣ ፈተውቲ ህዝብን ሃገርን ዝኾና ፖለቲካዊ ውዳባታት ኣብ ጎኒ መከላኸለ ሃገርና ጠጠው ክብላ ይግባእ። ነቲ ንኣስታት ፍርቂ ክፍለ ዘመን ኣብ ዝባን ህዝቢ ሰፊሩ ዝነበረ ኢጋንንቲ በቂስና ብምቅባር ኣብ መቃብሩ ትግራይ ሞዴል ናይ ልምዓት ፣ ሰላምን ዲሞክራሲን ክትከውን ክንረባረብ ይግባእ። ነቲ ገጢሙና ዘሎን ኣብ ንቀጻልነት ለ ክገጥመና ዝኾኑ ሰብአዊነትይ ጸገም ኢኮሞሚያዊን ብሓባር ክንምክቶ ይግባእ ይብል። ከላይ በትግርኛ የተላለፈው መልዕክት ወደ አማርኛ ሲመለስ እንደሚከተለው ይነበባል፡- «ያለንበት ሁኔታ በተለይም በዚህ ሕግን የማስከበርና የህልውና ዘመቻ የዘረኝነትና የመንደርተኝነት መርዝ የሆነውን መንፈስ ነቅሎ የመቅበር ጉዳይ ነው። በዚህ ዘመቻ የሕወሐት ኢጋንንቶች ብቻ ሳይሆን ሌሎች የነሱ ፍጡራን የሆኑ ኢጋንንቶችም ባላቸው አቅም ሁሉ መንቀሳቀሳቸው አይቀርም። እያየን ያለነውም ይህንን ነው። በመሆኑም ሕዝብ፣ የሰብአዊና በጎ አድራጊ ተቋማት፣ ሚድያዎችና ሀገርን የሚያስቀድሙ የፖለቲካ ፓርቲዎች የገጠምንን ችግር ለመፍታት እንደተጀመረው ከመከላከያችን ጎን ልንቆም ይገባል። ሁላችንም ለግማሽ ክፍለ ዘመን ያህል የቆየው መርዙ እና ኢጋንንቱ ከተነቀለ በኋላ

ትግራይ የልማት ፣ የሰላም እና የዲሞክራሲ ሞዴል እንድትሆን መረባረብ ይገባናል።»

ለቃለ ምልልሱ ፈቃደኛ ስለሆኑ ከልብ አመሰግናለሁ።

እኔም አመሰግናለሁ።

ነፃ ሀሳብ

ማሳሰቢያ፡- ይህ ፅሁፍ የፀሐፊውን አቋም ብቻ ነው የሚወክለው!

ፓከቲካ ከኤኔ ትውልድ የትውልድ ክፍተት ስለባው!

ሐብታሙ ኪታባ

የሰው ልጅ በትውልድ ቅብብሎቹ ጉዞ ውስጥ ነው። አሳክቶ ማለፍ የፈለገውን ለማድረግ ሲል ያስኬደኛል ብሎ ባሰበው መንገድ ውስጥም ይጓዛል። ጉዞውም በታሪክ ገጽ ላይ በሚጻፉ ድልም ሆነ ሽንፈት ሊገለጽ ይችላል። መጪው ትውልድ ከታሪክ መዛግብት ጋር የሚያጠፋው ጊዜ ስለቱ ቀጣዩን ጉዞ የተሻለ ማድረግ የሚቻልባቸው አቅጣጫዎችን ለመፈለግ በጥቅል የትውልድ ቅብብሎቹ ውስጥ ትርፋማ መሆንን በማለም ነው። የተፈጥሮ ሳይንሱም ሆነ ማኅበራዊ ሳይንሱ ውስጥ የተቀመጠው እውቀት የሰው ልጅ በትውልድ ቅብብሎቹ ውስጥ የተሻለውን ለማየት የሚያደርገው ጉዞ ማሳያ ነው ብንል የተሳሳትን አንሆንም። ፖለቲካም መዳረሻው ይኸው የተሻለውን ለዜጎች ማድረሻውን መንገድ መተለም ሆኖ ተተርጉሟል።

ወ/ሮ አቢጌል እጅ የገባው ደብዳቤ ታሪክ ለመሰራት የቆረጠ ትውልድ አካል የሆነውን የቁርጥ ሰዓት ሰውን መልዕክት ይዟል። እርሷ ከጓዳዋ እርሱ ከትውልድ አባቶች ሸንጎ። የአቢጌልን ደብዳቤን የከተቡት እጆች የደከሙላት ሀገር ዛሬም የምድራችን የፖለቲካ ስበት ሆኖ ቀጥላለች። የተባበሩት መንግሥት ድርጅትን መቀመጫም ሆነ መንፈስ በጉያዋ አድርጋ በትረ ሥልጣንን ከአንዱ ወደ አንዱ እያደረገች ነው። አሜሪካ!!! በትውልድ ቅብብሎቹ ከጠመንጃ ይልቅ በጠመኔ ፖለቲካ የምትመራ ሀገር፤ መናገሻ ዘ ሰው ልጆች!!!

ቅዳሜ ረፋድ አራት ኪሎ ዙሪያ ካሉ ካሬዎች የቅዳሜ ጋዜጦችን ይዘው በተመሰጠ ያሉ በእድሜ የገፉ አባቶች አጠገብ ጠጋ ብለህ ጨዋታ ጀምር። ቀስ ብለህ ጨዋታውን

ከኢትዮጵያ ጋር ለማገናኘትም ሞክር። ከእዚህ በኋላ እመነኝ ታላቅ የእውቀት በር ተከፈተልህ ማለት ነው። የኢትዮጵያን ታሪክ፣ የአዲስ አበባን ታሪካዊ ክስተቶች፣ የንጉሡን ሆነ የወታደሩን፣ የካራማራን ሆነ የሽራሮን፣ ስለ ኢትዮጵያ አቢጌሎች፣ በኪሳራ ሂሳባቸው ስለተዘገዙ ዘመናት፣ ስለ መፍትሄው ሆነ ስለ ሌላውም ይተነትኑልሃል። ትውውቅህ ዘልቆ “አባባ እርስዎ በምን አቅጣጫ ሀገርዎትን አገለገሉ?” ካልካቸው በሃሳብ ጭልጥ ብለው የወጡ የወረዱበትን አንስተው ያጫውቱሃል። የወጡ የወረዱትን ከትላንት ጋር አገናኝተው ለነገው በማቀበል ረገድ ኃላፊነታቸውን እንደ ትውልድ ስለመወጣታቸው የሚያስቡትን ከጠየካቸው ቅጭም ብለው ከጥቁር የታሪክ መዝገባችን ስማቸው ከስርዓት በላይ ወደ ሆኑ ግለሰቦች ይጠቁሙህና የትውልድ ኪሳራውን በጣት በማይሞሉ ግለሰቦች ላይ አድርገው ጨዋታቸውን ይቀጥሉልሃል። ጋዜጣ ማገላበጡን ትተህ በምናብህ ዶክመንተሪ በነጻ ትኮመኩማለህ። አሁን ማለዳም ከተመለስክ መሰል የታሪክ መዝገብን የሚገልጡ ያጋጥሙሃል። ቤተመንግሥቱን በቅርብ እርቀት እያየሁ ወደ ፒያሳም ሆነ ካዛንቸሽ ልሻገር ብትልም በታሪክ የበለጸጉትን አታጣቸውም። ኢትዮጵያ!!! በትውልድ ቅብብሎቹ ሉዓላዊነትን ማስከበር የቻለች ግን ከጠመንጃ ወደ ጠመኔ ለማምራት እያማጣች ጠመኔው በባለ ጠመንጃው እየተሰበረ የምትቸገር ሀገር፤ መናገሻ ዘ ብሄር!!!

መዳረሻ

በሀገራችን ኢትዮጵያ ያለው የትውልድ ክፍተትን ስፋት በምን እንደሚለካ እርግጠኛ ባልሆነም ሰፊ የሚለውን ቃል ልጠቀም። በአጭር ጊዜ ውስጥ የመደፈን እድሉ አነስተኛ የሚመስል የትውልድ ክፍተት ባለባት ሀገር ውስጥ ፖለቲካ የሕጻናት እቃ እቃ ጨዋታ ቢመስል ሊገርመን አይገባም። በእርግጥ የትውልድ ክፍተት

በፖለቲካ ብቻ የሚታይ ከመሰለን ስህተት ስጋት ፈጥሯል። ስጋቱ መፈጠሩ አንድ ጉዳይ ላይ እንወድቃለን። አንድን ዘርፍ ለይቶ ሆኖ ስጋቱ በሚያሳድረው ሀገራዊ ተጽእኖ ላይ የሚያጠቃ የትውልድ ክፍተት የለም፤ እንደ ግን ያለው አቋም ከአሜሪካ ተቋማት ጡንቻ ጠቀስ ህንጻ በፊት አንድ የተዘነጋም እንዲሁ በቀላሉም ወደ መሆን ለማምጣትም ጊዜ እንደሚወስድ የሚጠበቅ ቁልፍ ሃብት አለ።

«በአጭር ጊዜ ውስጥ የመደፈን እድሉ አነስተኛ የሚመስል የትውልድ ክፍተት ባለባት ሀገር ውስጥ ፖለቲካ የሕጻናት እቃ እቃ ጨዋታ ቢመስል ሊገርመን አይገባም። በእርግጥ የትውልድ ክፍተት በፖለቲካ ብቻ የሚታይ ከመሰለን ስህተት ላይ እንወድቃለን። አንድን ዘርፍ ለይቶ የሚያጠቃ የትውልድ ክፍተት የለም»

ኮቪድ 19 ሁሉንም አንድ በአንድ እንጂ። የእዚህ ጽሁፍ መዳረሻ ግብ ይህን የሚያነበው በፖለቲካ ውስጥ ያለ ሰው በከፍተኛ የትውልድ ክፍተት ውስጥ ባለች ሀገር ውስጥ የሚጫወተው ሚና ምን ያህል ታላቅ መሆኑን ማስገንዘብ ነው። በተጨማሪም ወደ ፖለቲካ ለመቀላቀል ፈራ ተባ ለሚሉቱ የአንድ ተጨማሪ ሰው ፖለቲካዊ አስተዋጾ ትርጉሙ ትውልዳዊ መሆኑን ለማስረዳት ነው። በወ/ሮ አቢጌል ተሞጋሽነት የምትታወቀው አሜሪካ ትራምፕን እያብጠለጠሉ “ስለ አሜሪካ ዲሞክራሲ ብለንዎታል” እያሉ የሚተቹትን በምናደምጥበት በእዚህ ወቅት “ስለ አሜሪካ ዲሞክራሲ” ስለሚለው መቅደም ጥቂት እንበል። እኛም ትራምፕን በአሜሪካ ዲሞክራሲ ስም እንማጠን። ደግሞም ተማጥነንዋል።

ትራምፕን “በአሜሪካ ዲሞክራሲ”

ትውልዱን ተቀብላ እየሸኘት በተረጋጋ ፖለቲካ በትረ ሥልጣንን ከአንዱ ወደ አንዱ እያሻገረች አወዛጋቢውን ሰው ከነጩ ቤት ልታስወጣ ቀናትን እየቆጠረች ያለችው አሜሪካ የትውልድ ቅብብሎቹ ምሳሌነቷ ከፍ ያለ ነው። በዲሞክራሲ አብነት የምትታወቀው ሀገር ከትራምፕ የምርጫውን ውጤት አልቀበልም በሚለው ጉዳዩን ወደ ሸንጎ ይዞ ለመሄድ ደሴ ማሰናዳት ሂደት ውስጥ “ስለ አሜሪካ ዲሞክራሲ ሲሉ” ብለው ትራምፕን የሚመክሩ በርከተዋል። የትራምፕ ቤተሰብ በትራምፕ አቋም የተነሳ በተለያዩ አቋም ላይ መገኘቱን ተከትሎ ሁነቱን በስልጣኔ መነጻጽም የሚመለከቱት አልጠፉም። በአሜሪካ አየር ላይ እየሆነ ያለው ነገር ያላማራቸው የጠመንጃ ሽመታ ውስጥም ስንበተዋል። የጠመንጃ ሽመታው ከወትሮው የተለየ ነበር ሲባል አሜሪካ ወዴት የሚል

ያለፈ ችግር ይፈጠራል ብሎ በልበሙሉነት ትንታኔን የሚያቀርብ ግን አልተሰማም። የትራምፕ ተቺዎች “የአሜሪካ ዲሞክራሲ” በምትል መቅደም ውስጥ ተጠልለው እያብጠለጠሏቸው ቀጥለዋል። የአሜሪካ ዲሞክራሲ የምትለው መቅደም የሚያስተላልፈው መልእክት የአሜሪካ ዲሞክራሲ በአርዳያነት የሚነሳ መሆኑን የሚገልጥ ነው። እውነትነቱን አንባቢውም ጸሃፊውም በቀላሉ የሚሰማሙበት ይመስላል። ይህ ክስተት የተፈጠረው ኢትዮጵያ ውስጥ ቢሆን የኢትዮጵያን ዲሞክራሲ ክብር አሳጡት የሚል ክስ ሊቀርብ ስለማይችልም ስምምነታችን ይዘልቃል። አሜሪካኖቹ የቱንም ያህል ጠመንጃ ግዢ ውስጥ ቢሆኑ፤ ትራምፕ የቱንም ያህል ውጤቱን አልቀበልም ቢሉ የትራምፕ ውሳኔ አሜሪካን እንደ ሀገር ከመቀጠል ስጋት ውስጥ የሚጨምር ወይንም እንደ እኛ ምርጫ 1997 ዓ.ም. በታሪክ ፊት አንገት የሚያስደፉ ገጾችን የሚጨምር አይመስልም። ምክንያቱ ሆኖ የሚቀርበው በአሜሪካ የሚገኙት ጠንካራ ተቋማት እና የዜጎች ዲሞክራሲያዊ የአዕምሮ ውቅር ነው። ይህንን አይተን ወደ ሀገራችን ስንመጣ የተለመደውን የተቋማት ግንባታ ውትወታ የዝግሬውን የመጀመሪያው ስንኝ ላይ ራሳችንን እናገኛለን። የመጀመሪያው ስንኝም የተቋም ፍላጎታችንን በሚገባ ይገልጻል። በሁላችን ዘንድ በኢትዮጵያችን የተረጋጋ እድገት ውስጥ የተቋማት ግንባታን ለነገ የሚባል ሥራ እንዳልሆነ መናገራችን ሆነ መጻፋችን ትክክለኛነቱን አስረጂ አይፈልግም። ይህ መጣጥፍ በመሻታችን እና በተጨማሪ ፍራጆችን መካከል ያለው ልዩነት ውስጥ አንድ ትኩረት ያልተሰጠው ከተቋማቶቹ ግንባታ ጀርባ ስለሚገኝ ቁልፍ ሃብት ያነሳል። ከዘመናዊ ቁሳቁስ ሆነ ከተቋማቱ ሰማይ

: እርሱም ሃብት መሆን የሚችል ሰው ነው! ሃብት የሆነ ሰው! ሃይል የሆነ ሰው!! Human capital!!! በኢትዮጵያ ውስጥ የትውልድ ክፍተቱ ውስጥ ጎልቶ የሚታየው ሃብት።

የትውልድ ክፍተት

የትውልድ ክፍተት ባለባት ሀገር ውስጥ ሃብት የሆነ ሰው በተቋማት ግንባታ ውስጥ የሚኖረው ድርሻ በምን ሊተካ ይችላል? በምንፈልገው እና እየሆነ ባለው ውስጥ የትውልድ ክፍተቱ ምን ያህል ዋጋ እያስከፈለን እንደሆነ መረዳታችን ምን ያህል ነው?

በአሜሪካ የማልያው ለውጥ ከሪፕብሊካን ወደ ዲሞክራት መሆኑ ሲታሰብ ምን ይፈጠር ይሆን የሚለው ስጋት ጠመንጃ ከሰቅ እንድትገዛ ያደርግ ይሆናል እንጂ ተቋማቱ ሚናቸውን አሳልፈው ይሰጣሉ ብሎ በማሰብ አሜሪካኖች ወደ ሜክሲኮ ሲሸሹ ወይንም የእንግሊዝን ኢሚግሬሽን ሲያጨናንቁ ማየት ዘበት ነው።

ኢትዮጵያችንን ንጉሳዊ ስርዓቱን ወደ መዝገብ ቤት ልካ በወታደር እጅ አጣ ፋንታው ሲወሰን በድንገቱ ስልጣን ከእጁ የገባው ወታደር እንዲገደሉ የወሰነባቸው ዜጎችን በፍርድ አደባባይ ይዞ በመገኘት፤ ለተቋማት ግንባታ እድሉን መጠቀም ሲኖርበት በተቋማቱ ቅጥር ግቢ ውስጥ ረሽኖ ቀበራቸው። መታቸውን ለመቅበር ለወደዱትም ይህን ማድረግ እንዳይችሉ አዋጅን አስነገረ። ስለ ሀገር የወጡ የወረዱ አንገታቸውን ደፉ። አዲሱ ስርዓት ስለ መቀመጫው መደላደል ብሎ የትውልድ ክፍተትን በምድራቱ ላይ አስፍኖ ኢትዮጵያ የቁልቁለት ጉዞውን አስተማማኝ ባልሆነ

ፍሬን ትወርደው ዘንድ የመጀመሪያው ጥይት ተተኮሰ። “ፖለቲካና ኮረንቲ” ከሩቁ የሚለው ያልተጻፈው ሕግ እውን ይሆንም ዘንድ መንገዱ ተከፈተ። ስደትም በሁላችን ጻዳ ድንኳኑን ተከሎ ቤተሰብ ልጆቹን በስደት አጥቶ መንፈሱ ተከፋፈለ።

ወታደሩን ያስወገደው ሌላኛው ወታደር ማልያውን ሲቀይርም የአፈጻጸም ለውጡን አድርጎ ሃብት ሊሆኑ የሚችሉ ሰዎችን እኔ ያሰብኩትን አላሰባችሁም ብሎ የመስዋዕት በግ አድርጎ አቀረባቸው። ራእይ አልባ ሆነው እንዲኖሩም የስደት በርን ወለል አድርጎ ከፍቶ እስከ ቦሌ አየር ማረፊያ ሸኛቸው፤ በሀገሪቱም እንዳሻው የሰው ደም ከክረምት ዝናብ የቀለበትን ፖለቲካዊ ኪሳራ የምናይባቸውን ቀናት አዘጋጅቶ አቀረበልን። ዛሬም የትውልድ ክፍተቱን በር የሚዘጋ ጠፍቶ በኢትዮጵያ ፖለቲካ ተስፋ አድርገው ቀኝ እግራቸውን ለማስገባት የዳዳቸው ወደ ኋላ እንዲሉ እየተገደዱ እያየን እምነት የሚጣልባቸው ተቋማትን የማግኘት ህልማችን “ላም አላኝ በሰማይ ሆኖ” ይሰማናል። የትውልድ ክፍተት!!!

የኢትዮጵያ ፖለቲካ ችግር ውስብስብ አጀንዳዎች ሳይሆኑ ውስብስብ ግለሰቦች ናቸው ብንል ያጋነንን አይመስለኝም። አጀንዳው ቀላል ሆኖ አጀንዳውን ከአጃቸው ያደረጉ ሰዎች ካወሰሱት የሰው ጉዳይ ቀዳሚው አጀንዳነት መሆን አለበት ማለት ነው። እውቀትና ጥበብ የጎደለው አካሄድ ውስጥ እንደ ሀገር መገኘታችንን ስናስብ የጎደለንን እውቀትን ሆነ ጥበብ ለከተን መፍትሄ ፍለጋው ላይ ካልወጣን ተራ የመዘር ጉዞዎችን ከወደ ተራራው ጫፍ ወደ ቁልቁለት ይሆናል። መቀበል እንጂ መስጠት አለመቻል የፖለቲካችን መገለጫ ሲሆን እንዴት በእዚህ ዘመን እንዲህ ይታሰባል ብለን የትወልድ ክፍተቱን መመርመር የለብንም? ከአንድነት ይልቅ ልዩነት የሚሰብኩ አደባባዮችን ሞልተው ስናይ በአድዋ መንፈስ የፓን አፍሪካ መንፈስ አነቃቂያዎች ዝምታን መርጠው ስናይ የኪሳራው ጥልቀት እንዴት ከትውልድ ክፍተት ባነሳ ቃል ሊገለጽ ይችላል? የተማረውም ሆነ ያልተማረው፤ ባለሃብቱም ሆነ ድሃው እኩል በስደት በር ላይ ሲገናኙ የነገራችን ውል እየተወሰነ መሆኑን መረዳት እና ስለ መፍትሄውም የትውልድ አባትና እናት የሚሆኑትን ማማተር እንዴት ስ ሊጠፋብን ይችላል? የአንድ ሰው ዋጋ ከየትኛውም ቁስ በላይ መሆኑን ተረድቶ ሰው፣ ሰው መሸተት ሲሳነን አወዳደቃችን እኛው

በእኛው መሆኑን ተገንዝበን ባለመድኃኒት የሚሆን ሰውን ፍለጋ መውጣት እንዴት ለአቃተን? ለሁሉም ጥያቄዎች ምላሽ ለመስጠት ባልሞክርም ፈረሱን ከጋራው ለይቶ ለማየት ግን ጊዜው አሁን ነው እላለሁ። በትውልድ ክፍተት በምታምጥ ሀገር ውስጥ ፈረሱና ጋራው በአግባቡ ሊተረጎሙ ይገባል።

ፈረሱና ጋራው ...!

በኢትዮጵያችን ልናይ የምንወደውን ለውጥ በምናስብበት ጊዜ እየጠየቅን ያለነው የተቋማት ግንባታን ነው። የተቋማት ግንባታ ለኢትዮጵያ ፖለቲካዊ ጉዳዮች የሚኖራቸው አስተዋጽኦ ለሁሉም ግልጽ ነው። ሆኖም ያለንበት የትውልድ ክፍተት መደገፊያ የሚሆኑ የዲሞክራሲ ተቋማትን ለማግኘት ምን ያህል ጊዜ ሊፈጅ ይችላል የሚለው ላይ ተቀራራቢ ምልክታ ሊኖር ይገባል።

የኢትዮጵያ የትውልድ ክፍተት፣ ተቋማት ግንባታን በአጭሩ ማምጣት አስቸጋሪ እያደረገው እንዳለ ምልክቶቹ ብዙ ናቸው። ምርጫ ቦርድን የሚያህል ትልቅ ሀገራዊ ተቋም የሚፈልገውን የሰው ሃይል በገብያ ዋጋ ሀገር ማቅረብ ሳትችል ቀርታ ምርጫው ለኢትዮጵያውያን ገንዘቡ ደግሞ ከሌሎች ሆኖ ስናይ ከተቋማት ግንባታ ጀርባ ያለው ሃይል የሆነውን ሰው ከሰው ሃይል ገብያ ማግኘቱ ለኢትዮጵያ ቀላል አለመሆኑን መረዳት ያስፈልጋል። የሰብዓዊ መብት ኮሚሽንን በተመለከተ ፓርላማው ረጅም ሰዓት ወስዶ የተጨቃጨቀበት (የተወያየበት ከማለት የተጨቃጨቀበት ብንል ይቀላል) አንቀጽ ምን እንደሆነ ስንመለከት ትልልቅ ተቋማት የሚፈልጉቸው አይነት ሰዎችን ለማግኘት መቸገራችንን የሚያስረዳ ነው።

ፈረሱ፣ ተቋማትን እውን ማድረግ የሚችል የሰው ሃይላችን ሲሆን ጋራው ደግሞ ተከትሎ የሚመጣው ወይንም የምንጠብቀው ውጤት ይሁንና ከፈረሱ ጋራውን ደጋግመን እናስምርበት። ያለሰው ሃይል ሊፈጠር የሚችል ጠንካራ ተቋም የለም። በኢትዮጵያ ቢሮክራሲ ውስጥ የሚፈለገው የሰው ሃይል ብዛት እና ከሀገሪቱ ገብያ የሚገኘው ለቦታው የሚመጥነው ሰው አራምባና ቆቦ ከሆኑ ዓመታት ተቆጥረዋል። በሕዝብ ብዛት ከአፍሪካ ሁለተኛ ብንሆንም ተቋማትን መሸከም የሚችሉ ሰዎችን በማብቃት ረገድ ያለንበት ነባራዊ ሁኔታ ጉዟችንን የኤሊ አድርጎታል። ፍላጎታችን እና መሆን በቻልነው መካከል ልዩነቱ ገዢ የሚታይ ነው። ከእዚህ

ጀርባ ያለፍንባቸው ስርዓቶች በአሉታዊነት ያበረከቱት የትውልድ ክፍተት ቀዳሚው ምክንያት ይሆናል። ኢዜማን እንደ ድርጅት በመመስረት እና ከ 400 በላይ በሚሆኑ የምርጫ ወረዳዎች ላይ መገኘትን እንደ አንድ ግብ አይተን በተራመድንበት ጉዞ ውስጥ በስኬት የምንቆጥረው ብዙ ድሎች ቢኖሩንም የመዋቅራችንን ጥራት ከሰው ሀብት አንፃር ስንለካው ረጅም መንገድ መጓዝ እንዳለብን ያሳየናል። ተቋማት መጠንክር ሳይችሉ ሲቀር ግለሰቦች ተቋም ይሆኑና ግለሰቦቹ ሲኖሩም ሆነ ሳይኖሩ ችግር መፈጠሩ አይቀሬ ይሆናል ።

ንጉሳዊ ስርዓቱንም ሆነ ወታደራዊ መንግሥቱን ገዝግዘ የጣለው ውጫዊው ጠላት ሳይሆን ውስጣዊ ድክመት መሆኑ የማይታለል ሃቅ ነው። ኢሕአዴግም ውስጥ የሆነውን ንቅዘት መገለጫው ሃብት የሚሆኑ ሰዎችን ማጣት መሆኑ የቅርብ ጊዜ ትዝታችን ነው። ችግሩ በቤተመንግሥት ሆነ በቤተክህነት ውስጥ የሚገኝ በመሆኑ መፍትሄ ፍለጋውን ሀገራዊ ማድረግ የሚሻል ይመስላል። መፍትሄ ፍለጋው ችግሩን በችግርነት በመቀበል ላይ የሚጀምር ነው። እነሆ ቀዳሚው ችግር የጣይቱ እና አቢጌል ወንበር በኢትዮጵያ ከተሰበረ የመክረሙ የሚታወቅ መርዶ።

የጣይቱ እና አቢጌል ወንበር

የትውልድ ብድኑ ስናነሳ በትውልድ ውስጥ ቁልፍ ሚና ኖሯቸው ስለሚያልፉ ልዩ ልዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች ማለትም ሴቶች፣ ወጣቶች፣ ባለሙያዎች ወዘተ ማንሳት ተገቢ ይሆናል። አንድ ትውልድ ስኬቱም ሆነ ውድቀቱ የሚታየው ዜጎቹ በተሰማሩበት ዘርፍ፣ በወሰዱት ኃላፊነት እና በሆኑት ሁኔታ ውስጥ ነው። ለዛሬ በትውልድ ቅብብሎሽ ውስጥ እውቀትን ወደ ጥበብ በማሻገር የተዋጣላቸው ስለሆኑት ጣይቱ እና አቢጌል ወንበር ጥቂት እንበል። በኢትዮጵያ የቅርብ ጊዜ ፖለቲካ የትውልድ ቅብብሎሽ ችግሩን ያሰፋው ምክንያት እንደሆኑ ከማስባቸው ነጥቦች መካከል የመጀመሪያው የትውልድ ማህጸን የሆኑት ሴቶች ወንበራቸው መሰበሩ ነው። የሴት እህቶቻችን የፖለቲካ አስተዋጽኦን ጠመንጃ አንስቶ መግደል በመቻል ውስጥ በተጠየቀ የፖለቲካ ትርጉም ውስጥ ሴት እህቶቻችንን የጎደሉበት ማኅበር እንድንጠጣ አድርጎናል።

ለወ/ሮ አቢጌል ደብዳቤው ▶

የተላከው ከውድ ባለቤቷ ነበር። ይህ የአቢጌል የትዳር አጋር ካሉት ልምዶች መካከል አንዱ ከሚስቱ ጋር የመመካከር ልምድ ነው። የሚያስበውን ይነግራታል የምታስበውን ትነግረዋለች። የእዚህ ሰው አማካሪ ተደርጋ ስሟ በመዛግብት የሰፈረችው እቺ ሴት ወ/ሮ አቢጌል አንዷ የአሜሪካ አገር-መንግስት ምስረታ መንገድ ጠራጊዎች መካከል ስሟ ደምቆ የሚጠራ ነው። እርሷ የጀን አዳምስ ሚስት አቢጌል ነች። የመጀመሪያው የአሜሪካ ምክትል ፕሬዝዳንት ወይንም የሁለተኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት እንዲሁም የነጻነት ጉዞው ትግል አስገምጋሚ የቁርጠኝነት ድምጽ ባለቤት የጀን አዳምስ የትዳር አጋርና አማካሪ። አቢጌል በትውልድ ቅብብሎሽ ውስጥ ሚስቶች ያላቸውን ሚና ፍንትው አድርጋ የምታሳይ ሴት ነች። በኢትዮጵያ የቅርብ ጊዜ ፖለቲካ ውስጥ በጥበብነት መገለጽ የተሳነውን እውቀትን ወደ ጥበብነት ለመቀየር ምክር ያላት የእኛይቱ ጣይቱ አምሳያ።

ሴቶች በትውልድ ቅብብሎሽ ውስጥ የሚኖራቸውን ሚናን ለመዘከር የአንድ ግብረሰናይ ድርጅትን ፈንድ እስኪገኝ መጠበቅ ከራስ ጋር መጣላት ነው። በኢትዮጵያ የቅርብም ሆነ የሩቅ ፖለቲካ ውስጥ ትርጉም ያለው አስተዋጽኦ ያደረጉ እንስቶች ብዙ ናቸው። የታሪክ ዘጋቢዎች ሚዛኑን በአግባቡ መመጠን ያለመቻል ችግር የሴቶች ብልሃት የተጋባው ፖለቲካን ለማጣት አስተዋጽኦ አድርጓል። የትውልድ ክፍተት ያለበት ፖለቲካችን ሲነሳ ሊነሳ የተገባው የመጀመሪያው ቁልፍ ነጥብ በፖለቲካችን ውስጥ ሁላችንም አለንበት ወይ? የሚለው ነጥብ ነው። ሁላችንም አለንበት ወይን እጅግ ለማጥበብ ሞክረን የሴቶችን ስልታዊ ተሳትፎን ማጣት የትውልድ ክፍተቱን እያሰፋው የሚሄድ እውነታ መሆኑን መረዳት ይገባል። ፖለቲካ ለእኔ ትውልድ የሴቶች ተሳትፎ በስልታዊነት የሚገለጥበት ነው። ፖለቲካ ለእኔ ትውልድ የጣይቱ-አቢጌልን ወንበር መጠገን መቻልን የሚጠይቅ ነው። ፖለቲካ ለእኔ ትውልድ የትራምፕን በትረ ሥልጣን በቃህ ብለው የባይደን ወንበርን በማስገኘት ውስጥ የአሜሪካ ሴቶች የተጫወቱትን ሚናን በኢትዮጵያን እውን እንዲሆን ማስቻል ነው። የተረጋጉ ተቋማትን ማንበርም ሆነ ህይወት ዘርተው እንዲተነፍሱ ለማድረግ የሴት እህቶቻችን ድርሻ ከፍተኛ መሆን አለበት። የአሜሪካ እንስቶች ትራምፕን አውርዶ ባይደንን ለማውጣት የተሰለፉት ሰልፍ ከስተቱ በድንገቱ አለመሆኑን አስምሬ የእኛን

ፖለቲካ የትውልድ ቅብብሎሽ ስለጎዳው ሁለተኛ ነጥብ ማለትም ድንገቴነት እናንሳ።

ድንገቴነት

ህምምም .... (መገረሜ ይሰማልኝ) ። አንባቢ ሆይ የኢትዮጵያ የቅርብ ዘመን ፖለቲካ በአጭሩ የድንገቱ ፖለቲካ መሆኑን አስበህ ታውቃለህ? ወታደሩ ሀገር እመራለሁ ብሎ ሳያስብ በድንገት ሥልጣን ከእጁ ገባ። በድንገት እጁ የገባውን ሥልጣንም ለማክረም ሲል በእጁ ያለውን ጠመንጃ ተጠቀመ። ሕወሓት በተጋሩነት መንፈስ ተቃኝታ ወደ ፊት ግፋው ስትል ከርማ ድንገት ኢትዮጵያ በሚል ካርታ ላይ ራሷን አግኝታ በድንገት እጇ የገባችውን ኢትዮጵያ በዘመቻ ጋጋታ ለ 27 አመታት መራች። ከድንገቱ ሥልጣን ጀርባ ግን የሕዝብ ትግል ነበረ፤ አሁንም አለ። የተማሪው የለውጥ ጥያቄ ወታደሩን በቆረጣ እንዲገባ ሲያደርገው፤ የሕዝብ በወታደሩ መማረር በሽምቅ ጦርነት የተካኑት አራት ኪሎ ሲያደርሳቸው፤ በወጣቶች እንቅስቃሴ የብልጽግናን ስብስብ በድንገቴነት በቤተመንግሥቱ ቀይ ምንጣፍ ላይ እግሮቹ እንዲራመድ ሲያደርገው ይህ ድንገቴነት ተቋማትን እያጠፋ፣ የትውልድ ክፍተትን እያሰፈ አምባገነኖች እንዲወለዱ ምክንያት ስለመሆኑ ምን ያህል አስተውላለን?

ጠንካራ ተቋማት በሌሉበት ሁኔታ ስልጣን በሕዝብ አመጽና በድንገቴነት ከአንዱ ወደ አንዱ መምጣቱ የሚገርም አይሆንም። ችግሩ ሁሉ አፍርሶ መትከል መሆኑ ነው። ችግሩ የትውልድ ክፍተትን እያሰፋ መሄዱ ነው። ችግሩ የታሪክ መዝገብ ውስጥ በደም የጨቀዩ ገጾችን ማብዛቱ ነው። ችግሩ ሀገርን የስደት ኮሪደር ማድረግ ነው። ችግሩ ብዙ ነው! መፍትሄ ፍለጋው ላይ እንደ ትውልድ መቆሙ አስፈላጊ መሆኑን ከተረዳን ፖለቲካ ለእኔ ትውልድ ምን መምሰል እንዳለበት በማንሳት የመፍትሄ ምልክታዎቹን ላቅርብ።

የመፍትሄ ምልክታ

የኢትዮጵያ ፖለቲካ ከ1960ዎቹ የተማሪዎች ትግል በኋላ ወደ ሁለተኛው ምእራፍ እንደተሸጋገረ የዚህ ፅሁፍ ፀኑፊ ያምናል። ሁለተኛውም ምእራፍ ማለት ከሕወሓት መሩ አህአዴግ የ27 ዓመት አገዛዝ ማከተም ጀምሮ ያለው ነው። የሕወሓት መሩ ኢሕአዴግ በብዙ መለኪያዎች የ1960ዎቹን ትውልድ እንደትውልድ ይወክላል ብዬም

አምናለሁ። ሁለተኛው ትውልድ እድለኛም እድለ ቢሰም ሆኖ ሊታይ ይችላል። እድለኝነቱ ከትላንት ለመማር ከፈቀደ ከቅርብ ዘመን ፖለቲካችን ግድፈቶች የመማር እድል ያለ መሆኑ ነው። እድለ ቢሰነቱ ለኢትዮጵያ ለመድረስ ለመሞከሪያ የሚሆን ጊዜ እንደ መጀመሪያ ትውልድ የሌለው መሆኑ ነው። የመጀመሪያው ትውልድ በጠመንጃም ሆነ ምርጫን አጭቦርብሮ እንዳሸው ለመሆን በብዙ መንገዶች ሊሆን የተገባውንም ሆነ ያልተገባውን አዳቅሎ ሞክሯል። ሁለተኛው ትውልድ ግን እንደ መጀመሪያው ትውልድ ለኢትዮጵያ ለመድረስ የመሞከሪያ ጊዜ የለውም። ያለው ኢላማውን አስተካክሎ ወደ ውጤት የሚቀየር ሥራ ላይ ማተኮር ነው። በአጭር ጊዜ ውስጥ ወደ ውጤት ሊደርስ የሚችልን ሥራን መስራት። እርሱም ሰው ላይ መስራትን ከሁሉም የሚቀድም ማድረግ።

የ1960ዎቹ ትውልድ በድንገት እጁ የገባውን ለውጥ እንደ ትውልድ ማስተናገድ ሳይችል የአገሪቱ ፖለቲካ መረጋጋት ሳይችል 50 አመታት ማለፉን ስናስብ መቆጨት ተፈጥሯዊ ነው። ሁለተኛው ትውልድም በእጁ የገባውን እድል እንደትውልድ እንዳያባክን በኃላፊነት ስሜት ለውጡን ሊመራ እንደሚገባ ማሰብ አስተዋይነት ነው። ከ 2010 ዓ.ም. ጀምሮ ያለችው ኢትዮጵያ መልክ በተወሰነ ደረጃ የሁለተኛው ትውልድ ኢትዮጵያ መልክ አድርገን ልናቀርባት እንችላለን። ይህ ትውልድ እንደ ትውልድ በመነጋገር የሚያምን፣ ወደ መካከለኛ መንገድ ለመምጣት አቅም ያለው፣ ሰጥቶ ለመቀበል የሚደፍር፣ እኔ እኔ ከሚል አጉል የንፋስ ገሽማ ወጥቶ ከፍ ብሎ የሚያስብ ወዘተ እንዲሆን በብርቱ መመኘት እና እንዲሆን ማድረግ የሁለተኛው ትውልድ የማትረፈዬ መንገድ ነው።

ከ27 ዓመቱ ሕወሓት መር ኢሕአዴግ በኋላ የሚመጣው አገራዊ ምርጫ እንደ ሀገር ትልቅ ትርጉም ያለው በኢትዮጵያ ታሪክም ውስጥ የራሱ በርካታ ከስተቶችን ይዞ የሚመጣ ምርጫ ነው። ይህ ምርጫ አንድ ተራ የምርጫ ዙር ሳይሆን ሁለተኛው ትውልድ ኢላማውን ሳይስት ውጤት የሚያስቆጥርበት፤ በድርድርም ሆነ በካርድ ፖለቲካዊ ህመሞችን ለመፈወስ ዝግጁ መሆን እንዳለበት የሚያስረዳበት ምርጫ ነው። መጪው ምርጫ እና ከምርጫው በኋላ እንደሚሆን የሚጠበቀው የሕገ መንግሥት ማሻሻያ የእዚህን ትውልድ በንቃት ነገሮችን መከታተል የሚጠይቅ፣ በታሪክ ውስጥ እንደ

ትውልድ ከሚመጣ ወቅት ራሱን ለማዳን ፖለቲካ ለእኔ ትውልድ ምንድን ነው ብሎ ራሱን ጠይቆ አውዳዊ ውሳኔ ላይ እንዲደርስ ሊያደርግ የሚገባው ነው።

የሃሳብ ልዩነቶችን ለመፍታት የምንሄድበት መንገድ ውስጥ ያለው ፈተና ቀላል ባይሆንም ሰጥቶ ለመቀበል በእውቀት ዝግጁ መሆን፤ በጥበብ ነገሮችን ማድረግም ይጠይቃል። እርግብ መሆን ጥሩ ነው፤ ነገር ግን እርግብ መሆን ብቻ አያዋጣም። እባብ ውስጥ ያለውን ብልሃትም ታሳቢ ማድረግን ወቅቱ ይጠይቃል። በእባብ ብቻም እወጣለሁ ማለት ተራራን በሰፊ እንደ መግፋትም ይሆናል። የትውልድ ክፍተቱን ታሳቢ ያደረገ፤ ሃይልን በሚገባ አሰባሰብ ታሳቢ የሚደረገውን ውጤት ማሳካት የሚቻልበት መፍትሄ ያሻናል።

የኢትዮጵያ ፖለቲካ ውስጥ አፍጠው እየወጡ ያሉ አጀንዳዎች ውስብስብ ናቸው ተብሎ መታሰብ የለበትም፤ ለመደማመጥ መሞከር እንጂ። አጀንዳዎችን በበሰለ አካሄድ ተወያይቶ በዲሞክራሲያዊ መንገድ አልባት እያገኙ እንዲሄዱ በማስቻል ወቅቱን ሳይረፍድ ልንጠቀምበት ይገባል። እዚህ ጋር ዲሞክራሲያዊ ተቋማትን መገንባት እንደ መፍትሄ መወሰዱ ትክክል ነው። ተቋማትን ከመገንባት ባሻገር ግን ለማንኛውም ውሳኔ ራስን ዝግጁ ማድረግም አስፈላጊ ነው። በዲሞክራሲያዊ ጉዞ በምንም ነገር አልደራደርም የሚል አካሄድ የትም እንደማያደርስ መረዳት አንዱ ራስን ዝግጁ ማድረጊያ አቅጣጫ ነው። በማንኛውም አጀንዳ ላይ መወያየት፣ መመካከር፣ መግባባት የማይቻል ከሆነ በዲሞክራሲያዊ አግባብ ሕዝብ ውሳኔ ማድረግ እና ለሚሰጡ ድምጾች ተገዥ መሆን የሰለጠነ ፖለቲካ ልምዶችንን መንገዱን ያቀናዋል።

ዲሞክራሲያዊ ስርዓት እንዲኖር የታገሉ ሁሉ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ለሚሰጠው ውጤት ምን ያህል ተገዢ ይሆናሉ የሚለው ግን ዛሬም ጥያቄ ሆኖ የእዚህን ትውልድ ፖለቲካም መፈተኑን

የሚቀጥል ይመስላል ። ሁሉም ራሱ እንዲሆን የሚፈልገውን በልቡ ይዞ «የትም ፍጩው ዱቄቱን አምጪው» የሚል አካሄድን የሚመርጥ ከሆነ የትውልድ ክፍተቱ እየቀጠለ አደጋውም እየሰፋ መሄዱን ለመናገር ነቢይ መሆንን አይጠይቅም። ይህ ትውልድ ራሱን ለእዚህ ፈተና ማዘጋጀት አለበት። እኛ ኢ.ዜ.ማዎችም ዲሞክራሲን በተግባር

በቤታችን በመለማመድ ለሀገር የመትረፍ ጉዞዎችንም ማጠናከር አለብን።

የታሪክ ሊቁ ሪቻርድ ሞሪስ እ.ኤ.አ በ1973 የአሜሪካ መንገድ ጠራጊ ሰባት መስራች አባቶችን ዘርዘሯል። እነርሱም ጆን አዳምስ፣ ቤንጃሚን ፍራንክሊን፣ አሌክሳንደር ሐሚልተን፣ ጆን ጄይ፣ ቶማስ ጆጌርሰን፣ ጆምስ ማዲሰን እና ጆርጅ ዋሽንግተን ናቸው። መንገድ ጠራጊዎች የራስን አገር ነፃ በማውጣት ጉዞ ውስጥ ተበይነዋል። ዛሬም ኢትዮጵያ ወደ ዲሞክራሲ፣ ነፃነት፣ እኩልነት እና ፍትሃዊነት ለመድረስ የምታደርገው ጉዞ የሀገር ምሶሶ የሚሆኑ ትውልድ ወካዮችን ትፈልጋለች። ትውልዱ ስለ ውድቀታቸው የሚከሰታው ሳይሆን በጥበብና በእውቀት ስለ ሀገር በመኖራቸው የሚከራባቸው። የትውልድ ክፍተቱን ሞልተው፣ የዘመናቸውን ፖለቲካ በሚገባ ኖረው የሚያልፉ የአዲሲቱ ኢትዮጵያ አዋላጆች። እኔ ግን ዛሬም የተቋማት ግንባታው ፖለቲካ ለእኔ ትውልድ ትርጉም ኖሮት ሃብት በሆኑ ሰዎች ላይ እስኪመሰረት እናፍቃለሁ። እነዚህን ሰዎች ወልዶ ማሳደግ ላይ ሊሰራ የሚገባው ብዙ መሆኑን ሳልክድ የተሻለ ሀሳብ ቢዘገይም ይዝገባል፤ ስለተሻለ ሀሳብ ዛሬ እንኑር። ፍሬውን ነገ እናጭዳለንና!

መልካሙን ሁሉ!

<< አካላትን ነገ ሀገራችንንና ፓርቲያችንን የሚረከቡ ወጣቶችን ማብቃት ነው >>

ፅዮን እንግዳዬ፣ የኢ.ዜ.ማ ወጣቶች ጉዳይ ተጠሪ

ህዳር 16 ቀን 2013 ዓ.ም (የዜጎች መድረክ)

የኢትዮጵያ ዜጎች ለማሳበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ) የወጣቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ አማካኝነት የተዘጋጀው «የኔ ፖለቲካ» የወጣቶች የውይይት መድረክ ሐሙስ ሕዳር 17 ቀን 2013 ዓ.ም በኢ.ዜ.ማ ዋና ፅህፈት ቤት በመስፍን ወልደማርያም አዳራሽ ከቀኑ 11፡00 ጀምሮ እንደሚካሄድ የኢ.ዜ.ማ ወጣቶች ጉዳይ ተጠሪ ፅዮን እንግዳዬ ለዜጎች መድረክ አስታወቁ።

ስለ ውይይት መድረኩ አላማ የዜጎች መድረክ ለወጣቶች ጉዳይ ተጠሪዎ ፅዮን እንግዳዬ ላቀረቡት ላቸው ጥያቄ በሰጡት መልስ የውይይቱ መሰረታዊ ዓላማ የሀገሪቷ ወጣቶችና የኢ.ዜ.ማ ወጣት አባላትን በእውቀት በማነፅ በሀገራዊ፣ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ጉዳዮች ላይ ቀጥተኛ ተሳታፊ እንዲሆኑ የሚያስችል ክህሎትን እንዲያዳብሩ በማድረግ ሀገሪቷን እንዲሁም ፓርቲያቸው

ከውይይት መድረኩ ላይ ለመሳተፍ ጥያቄ ያቀረቡት ወጣቶች በርካቶች መሆኑን የጠቀሱት የወጣቶች ጉዳይ ተጠሪዎ፣ አሁን ያለው የኮቪድ-19 ወረርሽኝ ሀገራዊ የጸጥታ ሁኔታዎች ተዳምረው የመጀመሪያውን ዙር ውይይት የዓለም አቀፍ ኮቪድ መከላከያ ዘዴን

«የኔ ፖለቲካ» የውይይት መድረክ ወሩ በገባ በሰለጠኛው ሳምንት በሚውለው ሐሙስ በወር አንድ ጊዜ የሚካሄድ የውይይት መድረክ መሆኑን ለመረዳት ተችሏል።

<< የመሬት ወረራውን ችግር የመፍታት ፍካኔን ካከ ከባከደርሻ አካላት ጋር የይስሙካ ሳይሆን የምር ወይይት ማድረግ ያስፈልጋል >>

ዋሲሁን ተስፋዬ የኢ.ዜ.ማ ድርጅት ጉዳይ ኃላፊ

ህዳር 16 ቀን 2013ዓ.ም (የዜጎች መድረክ)

ዋአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ከመሬት ወረራ ጋር በተገናኘ ይፋ ያደረገው ጥናት ችግሩን በደንብ የማይገልፅና አጥፊዎቹን አካላት በግልፅ ያላስቀመጠ ሆኖ እንዳገኙት የኢትዮጵያ ዜጎች ለማጎበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ) ድርጅት ጉዳይ ኃላፊ ዋሲሁን ተስፋዬ ለዜጎች መድረክ ገለፁ።

የለአግባብ መሬት የወሰዱ አካላት መሬታቸው እንዲነጠቅ ኢ.ዜ.ማ ከመሬት ወረራና ከኢ.ፍትሐዊ የጋራ መኖሪያ ቤቶች እድላ ጋር በተገናኘ ባጠናው ጥናት ጥያቄ አቅርቦ እንደነበር ያስታወሱት ድርጅት ጉዳይ ኃላፊው፣ ይህንን በሚያመለክት መልኩ የከተማ አስተዳደሩ መፍትሔ እየሰጠ አይደለም ብለዋል። ከተማ አስተዳደሩ ባጠናው ጥናት ከ1352 ሐክታር በላይ መሬት በሕገ ወጥ መንገድ ተወሮ መያዙን ይፋ አድርጓል። በሕገ ወጥ መልክ መሬት በያዙ አካላት ላይ አስፈላጊውን ሕጋዊ እርምጃ እንደሚወስድ ከተማ አስተዳደሩ አስታውቋል።

ይህንን በሚመለከት ከዜጎች መድረክ ለተነሳው ጥያቄ ዋሲሁን ተስፋዬ ሲመልሱ፣ የቀረበው ጥናት ላይ «እርምጃ እንወስዳለን» መባሉን ጠቅሰው የከተማ አስተዳደሩ ኃላፊዎች ኃላፊነት ላይ የተቀመጡ አካላት እንደመሆናቸው መጠንም እርምጃ መውሰድ እንዳለባቸው ተናግረዋል። የመሬት ወረራው የከተማው አስተዳደር ባለው ደረጃም ብቻ እንዳልሆነም ጠቁመዋል። በመሬት ወረራው ላይ ወረዳ ላይ ከሚገኙ ግለሰቦች ጨምሮ እስከ ከፍተኛው የመንግሥት ስልጣን ላይ ያሉ ግለሰቦች እጃቸው መነኩሩን የጠቆሙት ኃላፊው የከተማ አስተዳደሩ ውስጥ ያሉ አካላት ሳይቀር በዚህ ሂደት ውስጥ ተሳታፊ እንደሆኑ ገልፀዋል። «ትላልቆቹን አሳዎችን ከግምት የከተተ ሕጋዊ እርምጃ ይወስዱ ይሆናል ወይ የሚለውን የምናየው ነው የሚሆነው» በማለት ሕጋዊ እርምጃው በከፍተኛ የመንግሥት ኃላፊነት ላይ የተቀመጡ ሰዎችንም መንካት እንደሚኖርበት ተናግረዋል።

በተግባር ያየውም ከመሬት ወረራ ጋርም ሆነ ከኢ.ፍትሐዊ የጋራ መኖሪያ ቤቶች

እድላ ጋር በተገናኘ እጃቸው አለባቸው ተብሎ የሚጠረጠሩ ሰዎችን ከአንድ ቦታ በማንሳት ወደ ሌላ ቦታ እንዲዘዋወሩ ነው ሲደረግ የነበረው» ያሉት ዋሲሁን ተስፋዬ ከላይኛው የመንግሥት ስልጣን ላይ የሚገኙትን አጥፊዎች በመለየት የመቅጣት ብቃቱም ሆነ ሞራሉ ከተማው አስተዳደር ኃላፊዎች አላቸው ብለው እንደማያምኑ ገልፀዋል። የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ይፋ ያደረገውን የጥናት ግኝት በተመለከተ ከከተማ አስተዳደሩ እና ከፌደራል ተቋማት፣ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት እንዲሁም የተለያዩ ሀይማኖት ተቋማት ተወካዮች የመሬት ወረራ መንስኤ እና የመፍትሔ አቅጣጫዎች ዙሪያ ሰፊ ውይይት አካሄዶ ጥናቱን ይፋ እንዳደረገው አስታውቋል።

ኢ.ዜ.ማ በመሬት ወረራ ላይ ጥናት እንደማድረግ መጠን እንደ አንድ ባለድርሻ አካል ጥሪ ተደርጎለት ጥናቱ ይፋ ከመደረጉ በፊት በጥናቱ ላይ አስተያየቱን እንዲያቀርብ ጥያቄ ቀርቦለት ነበር ወይ? በሚል ዜጎች መድረክ ለድርጅት ጉዳይ ኃላፊው ዋሲሁን ተስፋዬ ጥያቄ አቅርቧል።

ኃላፊው በምላሻቸው ኃላፊነት የሚሰማው የመንግሥት አካል መውሰድ ያለበትን ኃላፊነት ፓርቲያቸው በመውሰድ በከፍተኛ ፈተና ውስጥ አልፎ ጥናት ማካሄዱን ገልፀው፤ በዚህ ደረጃ ጥናት ያካሄደ አካል እንደ አንድ ባለድርሻ አካል ተጠርቶ በዚህ ጥናት ላይ ያለህ አስተያየት ምንድነው ሊባል ይገባው እንደነበር ጠቁመው፤ ከተማ አስተዳደሩ በጥናቱ ላይ ያላቸውን አስተያየት እንዳልጠየቃቸው ተናግረዋል።

«እንደ አንድ የከተማው ነዋሪም ሆነ እንደ አንድ የፖለቲካ ፓርቲያም ባለድርሻ አካል ነን። የጉዳዩ ባለቤቶች እነማን ናቸው ብሎ ጠይቆ እነሱን ለይቶ ከእነሱ ጋር ውይይት የማድረግ ፍላጎት የለም። አልተደረገምም። ጥናታችንን ከሰጠናቸው በኋላ ይህንን ጥናት

አይተን ከእናንተ ጋር ውይይት እናደርጋለን ብለው ነበር። ከእኛ ጋር ግን አልተወያየም። ባለድርሻ አካላት ብለው ከእነማን ጋር ውይይት እንዳደረጉ አናውቅም። ለእኛ ጥቆማ ያቀረቡ እንዲሁም ተገጂ የሆኑ አካላትንም ያሳተፈ ውይይት ነው ያካሄዱት ማለት አይቻልም። » ሲሉም ላቀረብንላቸው ጥያቄ ምላሻቸውን ሰንዘረዋል።

የመሬት ወረራውን ችግር የመፍታት ፍላጎት ካለ ከባለድርሻ አካላት ጋር የይስሙካ ሳይሆን የምር ወይይት ማድረግ እንደሚገባ የኢ.ዜ.ማ ድርጅት ጉዳይ ኃላፊ ዋሲሁን ተስፋዬ አሳስበዋል «ችግሩን ከላይ ከላይ ብቻ የሚነካ ጥናት በማቅረብ መሰረታዊውን ችግር መፍታት አይቻልም። ችግሩን ከሥራ መሰረቱ ለመፍታት አጥፊውን አካል ለይቶ ያጠፋውን አካል የጥናቱ ውጤት በደረሰበት ድምዳሜ መሰረት በመቅጣት አስተማሪ እርምጃ መውሰድ ሲቻል ብቻ ነው መፍትሔ ማምጣት የሚቻለው ብዬ አምናለሁ።» በማለት መፍትሔ ይመጣል ብለው የሚያስቡበትን መንገድ ጠቁመዋል። ችግሩን መፍታት ከተፈለገም ኢ.ዜ.ማ አስቀድሞ ባቀረበው ጥናት ላይ ለመወያየት በሩ ክፍት መሆኑን ተናግረዋል።

የኢትዮጵያ ዜጎች ለማጎበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ) ከመሬት ወረራና ኢ.ፍትሐዊ የጋራ መኖሪያ ቤቶች እድላ ጋር በተገናኘ አጥንቶ ይፋ ያደረገውን ጥናት ተከትሎ በዋና ፅህፈት ቤቱ መስከረም 28 ቀን 2013 ዓ.ም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር፣ መገናኛ ብዙሃን፣ የቫግሩ ገፊት ቀማሽ የሆኑ ዜጎችና የተለያዩ ባለድርሻ አካላት ባሉበት የፓናል ውይይት ለማድረግ አቅዶ የነበረ ቢሆንም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ውይይቱን ማካሄድ አትችሉም ብሎ በጻፈው ደብዳቤ የተነሳ ውይይቱን ሳያካሄድ እንደቀረ አይዘነጋም።

ከተማ አስተዳደሩ ሕገ መንግሥታዊ የሆነውን የመሰብሰብ መብት በመግፈፉም ኢ.ዜ.ማ ጉዳዩን ወደ ፍርድ ቤት ወስዶታል። መዝገቡ የተከፈተበት ከፍተኛ ፍርድ ቤት ልደታ ምድብ 12ኛ የፍትሐብሔር ችሎትም የከተማ አስተዳደሩ የቀረበበት ከስ ላይ ምላሹን ይዞ እንዲቀርብ ለሕዳር 22 ቀን 2013 ዓ.ም ተለዋጭ ቀጠሮ ሰጥቷል።

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት መቀመጫ ያከው ፓርቲ ከዚህ ቀደም የሚያገኘው የአየር ሰአት ከ60 በመቶ ወደ 5 በመቶ አንዲቀንሶ በፓርቲዎች መካከል ስምምነት ካይ ተደረሰ

ህዳር 16 ቀን 2013ዓ.ም (የዜጎች መድረክ)

ዋኢትዮጵያ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ ባዘጋጃቸው የተለያዩ መመሪያዎች ዙሪያ ከተለያዩ ፖለቲካ ፓርቲዎች ጋር አርብ ሕዳር 11 ቀን 2013 ዓ.ም ውይይት ማድረጉን በውይይቱ ላይ የተካፈሉት የኢትዮጵያ ዜጎች ለማጎበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ) ምክትል ሊቀመንበር ጫኔ ከበደ (ዶ/ር) ለዜጎች መድረክ ገለፁ።

የውይይቱ አላማ ከፓርቲዎች የሚሰጡ ግብአቶችን ለማካተት እና ቦርዱ ያዘጋጃቸውን መመሪያዎች ለማስተዋወቅ የነበረ ሲሆን በአለቱ የፖለቲካ ፓርቲዎች የምርጫ ቅስቀሳ የአየር ሰአት ድልድል መመሪያ ላይ ከፖለቲካ ፓርቲዎች እና ሚዲያዎች ጋር ውይይት መደረጉንም ምክትል ሊቀመንበሩ ጠቁመዋል። የአየር ሰአት ድልድል ቀመር፣ ድልድሉ ከዚህ በፊት የተካሄደበት መንገድ እና የድልድሉ ማከናወኛ ቴክኖሎጂ በቦርዱ እና በኢትዮጵያ ብሔራዊ ሰራተኛ ባለስልጣን በኩል ቀርቦ እንደነበረ ምክትል ሊቀመንበሩ አስረድተዋል።

በውይይቱ ላይ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት መቀመጫ ያለው ፓርቲ ከዚህ ቀደም የሚያገኘው የአየር ሰአት ከ60 በመቶ ወደ 5 በመቶ እንዲቀንስ በፓርቲዎች መሀል ስምምነት ላይ መደረሱን የጠቆሙት ጫኔ ከበደ (ዶ/ር) ለአየር ሰአት ድልድሉ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት መቀመጫ መስፈርት በተጨማሪ በአኩል የሚደለደሉ ሌሎች መስፈርቶች መቀመጣቸውን ገልፀዋል።

ፍርድ ቤቱ፣ ኢ.ዜ.ማ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ካይ ያቀረበውን ክስ ተከትሎ የከተማ አስተዳደሩን ምክር ቤት ከመሰማት ተከዋጭ ቀጠሮ ሰጠ

ህዳር 16 ቀን 2013ዓ.ም (የዜጎች መድረክ)

ዋኢትዮጵያ ዜጎች ለማጎበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ) «የመሰብሰብ ሕገ መንግሥታዊ መብታችን አይገደብ፤ ሁከት ይወገዳል» በሚል የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ላይ ያቀረበውን ክስ ተከትሎ የከተማ አስተዳደሩን ምላሽ ለመስማት ከፍተኛ ፍርድ ቤት ልደታ ምድብ 12ኛ የፍትሐብሔር ችሎት ተለዋጭ ቀጠሮ መስጠቱን የፓርቲው ጠበቃ የሺዋስ አድማሱ ለዜጎች መድረክ ገለፁ።

ፖሊስ መምሪያ መግለጫው በራስ ሆቴል እንዳይሰጥ ማገዱ ይታወሳል። መግለጫውን በራስ ሆቴል መስጠት ያልቻለው ኢ.ዜ.ማ፣ ለውስን ሚዲያዎች ብቻ በዋና ፅህፈት ቤቱ መግለጫውን መስጠቱ የሚታወስ ነው። መግለጫው በፓርቲው ፅህፈት ቤት ከተሰጠ በኋላም የመሬት ወረራና የጋራ መኖሪያ ቤቶች ኢ.ፍትሐዊ እድላ ዙሪያ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር መስከረም 28 ቀን 2013 ዓ.ም በፓርቲው ፅህፈት ቤት አዘጋጅቶት የነበረው የፓናል ውይይት በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በተፃፈ ደብዳቤ የተነሳ እንዳይካሄድ እገዳ እንደተደረገበት ፓርቲው ማስታወቂያ አይዘነጋም። ውይይቱ በተያዘለት እቅድ መሰረት አለመካሄዱን ተከትሎና በሕገ መንግሥቱ ላይ የሰፈረውን ዜጎች ሀሳባቸውን በነጻነት የመግለጽ ነጻነትንና የመሰብሰብን

መብት የሚጋፋ በመሆኑ ኢ.ዜ.ማ የከተማ አስተዳደሩ ላይ በፍርድ ቤት ክስ መስርቶ እንደነበር ይታወቃል።

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር መጥሪያው ማህተም የለውም በሚል መጥሪያውን ሳይቀበል ቀርቶ የነበረ ሲሆን ሕዳር 07 ቀን 2013 ዓ.ም በዋሉ ችሎት የከተማ አስተዳደሩ በተወካዮቹ በኩል ቀርቦ መጥሪያውን ያልተቀበለው ማህተም ስላልተደረገበት እንደሆነ በማስረዳት በቀረበበት ክስ ላይ ምላሽ ይዞ ለመቅረብ ተለዋጭ ቀጠሮ እንዲሰጠው ጥያቄ አቅርቧል። የከፍተኛው ፍርድ ቤት ልደታ ምድብ 12ኛ ፍትሐብሔር ችሎትም የከተማ አስተዳደሩ ምላሹን ይዞ እንዲቀርብ ለሕዳር 22 ቀን 2013 ዓ.ም ተለዋጭ ቀጠሮ ሰጥቷል።